Topologia obliczeniowa

3 Minikonferencja Środowiskowych Studiów Doktoranckich z Nauk Matematycznych

Kraków, 14. października 2011

Marian Mrozek

Uniwersytet Jagielloński

Tragiczne konsekwencje błędów numerycznych 8

• 25. lutego 1991 w czasie I wojny w Zatoce Perskiej rakieta Patriot nie trafiła w iracki Scud. W konsekwencji zginęło 28 Amerykanów.

Tragiczne konsekwencje błędów numerycznych 8

• 25. lutego 1991 w czasie I wojny w Zatoce Perskiej rakieta Patriot nie trafiła w iracki Scud. W konsekwencji zginęło 28 Amerykanów.

• Pierwszy lot Ariane 5 w dniu 4. czerwca 1996 zakończył się katastrofą przy starcie powodując straty w wysokości \$370 milionów USD.

Tragiczne konsekwencje błędów numerycznych 8

• 25. lutego 1991 w czasie I wojny w Zatoce Perskiej rakieta Patriot nie trafiła w iracki Scud. W konsekwencji zginęło 28 Amerykanów.

• Pierwszy lot Ariane 5 w dniu 4. czerwca 1996 zakończył się katastrofą przy starcie powodując straty w wysokości \$370 milionów USD.

Chaos w równaniach Lorenza 13

Theorem. (K. Mischaikow, MM, 1995) Consider the Lorenz equations

$$\begin{cases} \dot{x} = \sigma(y-x) \\ \dot{y} = Rx - y - xz \\ \dot{z} = xy - bz \end{cases}$$

and put

$$P := \{ (x, y, z) \in \mathbb{R}^3 \mid z = 53 \}.$$

For all parameter values in a sufficiently small neighborhood of $(\sigma, R, b) = (45, 54, 10)$, there exists a Poincaré section $N \subset P$ such that the Poincaré map g induced by (1) is Lipschitz and well defined. Furthermore, there exists a $d \in \mathbb{N}$ and a continuous surjection $\rho : \operatorname{Inv}(N, g) \to \Sigma_2$ such that

$$\rho \circ g^d = \sigma \circ \rho$$

where $\sigma: \Sigma_2 \to \Sigma_2$ is the full shift dynamics on two symbols.

• Przez kostkę elementarną $Q = I_1 \times I_2 \times \cdots \times I_d$ rozumiemy iloczyn kartezjański przedziałów I_i o końcach całkowitych i długości 0 (zdegenerowane) lub 1 (niezdegenerowane)

- Przez kostkę elementarną $Q = I_1 \times I_2 \times \cdots \times I_d$ rozumiemy iloczyn kartezjański przedziałów I_i o końcach całkowitych i długości 0 (zdegenerowane) lub 1 (niezdegenerowane)
- \mathcal{K} rodzina kostek elementarnych
- Zbiór kostkowy to skończona suma mnogościowa kostek elementarnych.

- Przez kostkę elementarną $Q = I_1 \times I_2 \times \cdots \times I_d$ rozumiemy iloczyn kartezjański przedziałów I_i o końcach całkowitych i długości 0 (zdegenerowane) lub 1 (niezdegenerowane)
- \mathcal{K} rodzina kostek elementarnych
- Zbiór kostkowy to skończona suma mnogościowa kostek elementarnych.
- Przestrzenią kostkową nazywamy przestrzeń topologiczną homeomorficzną z pewnym zbiorem kostkowym.
- Rodzinę kostek elementarnych $\mathcal{X} \subset \mathcal{K}$ nazywamy reprezentacją przestrzeni kostkowej X, jeżeli X jest homeomorficzne z $\cup \mathcal{X}$.

- Przez kostkę elementarną $Q = I_1 \times I_2 \times \cdots \times I_d$ rozumiemy iloczyn kartezjański przedziałów I_i o końcach całkowitych i długości 0 (zdegenerowane) lub 1 (niezdegenerowane)
- \mathcal{K} rodzina kostek elementarnych
- Zbiór kostkowy to skończona suma mnogościowa kostek elementarnych.
- Przestrzenią kostkową nazywamy przestrzeń topologiczną homeomorficzną z pewnym zbiorem kostkowym.
- Rodzinę kostek elementarnych $\mathcal{X} \subset \mathcal{K}$ nazywamy reprezentacją przestrzeni kostkowej X, jeżeli X jest homeomorficzne z $\cup \mathcal{X}$.

Theorem. (Blass, Holsztyński, 1972) Każdy (skończony) wielościan jest przestrzenią kostkową.

Zbiór kostkowy 15

Pełne zbiory kostkowe 16

 \bullet Wymiar kostki elementarnej, oznaczany $\dim Q$, to liczba niezdegenerowanych przedziałów w iloczynie kartezjańskim.

Pełne zbiory kostkowe 16

- \bullet Wymiar kostki elementarnej, oznaczany $\dim Q$, to liczba niezdegenerowanych przedziałów w iloczynie kartezjańskim.
- \mathcal{K}_n rodzina kostek elementarnych wymiaru n
- Kostka elementarna jest pełna jeśli wszystkie przedziały w iloczynie kartezjańskim są niezdegenerowane.

Pełne zbiory kostkowe 16

- \bullet Wymiar kostki elementarnej, oznaczany $\dim Q$, to liczba niezdegenerowanych przedziałów w iloczynie kartezjańskim.
- \mathcal{K}_n rodzina kostek elementarnych wymiaru n
- Kostka elementarna jest pełna jeśli wszystkie przedziały w iloczynie kartezjańskim są niezdegenerowane.
- Zbiór kostkowy jest pełny jeżeli jest skończoną sumą mnogościową pełnych kostek elementarnych.

Pełny zbiór kostkowy 17

• Dla kostki elementarnej $Q\mathcal{K}_n$ definiujemy skojarzony łańcuch elementarny jako odwzorowanie $\mathcal{K}_n \to \mathbb{Z}$ dane wzorem

$$\widehat{Q}(P) = \begin{cases} 1 & \text{ jeżeli } P = Q \\ 0 & \text{ w przeciwnym razie} \end{cases}$$

• Dla kostki elementarnej $Q\mathcal{K}_n$ definiujemy skojarzony łańcuch elementarny jako odwzorowanie $\mathcal{K}_n \to \mathbb{Z}$ dane wzorem

$$\widehat{Q}(P) = \begin{cases} 1 & \text{ jeżeli } P = Q \\ 0 & \text{ w przeciwnym razie} \end{cases}$$

• Łańcuch kostkowy to skończona kombinacja linowa łańcuchów elementarnych tego samego wymiaru, zwanego wymiarem łańcucha.

• Dla kostki elementarnej $Q\mathcal{K}_n$ definiujemy skojarzony łańcuch elementarny jako odwzorowanie $\mathcal{K}_n \to \mathbb{Z}$ dane wzorem

$$\widehat{Q}(P) = \begin{cases} 1 & \text{ jeżeli } P = Q \\ 0 & \text{ w przeciwnym razie} \end{cases}$$

- Łańcuch kostkowy to skończona kombinacja linowa łańcuchów elementarnych tego samego wymiaru, zwanego wymiarem łańcucha.
- Wszystkie łańcuchy kostkowe wymiaru q tworzą grupę abelową, oznaczaną C_q i zwaną grupą q-łańcuchów.

• Dla kostki elementarnej $Q\mathcal{K}_n$ definiujemy skojarzony łańcuch elementarny jako odwzorowanie $\mathcal{K}_n \to \mathbb{Z}$ dane wzorem

$$\widehat{Q}(P) = \begin{cases} 1 & \text{ jeżeli } P = Q \\ 0 & \text{ w przeciwnym razie} \end{cases}$$

- Łańcuch kostkowy to skończona kombinacja linowa łańcuchów elementarnych tego samego wymiaru, zwanego wymiarem łańcucha.
- Wszystkie łańcuchy kostkowe wymiaru q tworzą grupę abelową, oznaczaną C_q i zwaną grupą q-łańcuchów.

Produkt kostkowy 19

 \bullet Dla dwóch łańcuchów elementarnych \widehat{P}, \widehat{Q} definiujemy ich iloczyn kostkowy jako

$$\widehat{P} \diamond \widehat{Q} := \widehat{P \times Q}.$$

Definicję tę rozszerzamy liniowo na dowolne łańcuchy.

Homomorfizm brzegu 20

• Homomorfizm brzegu to a homomorfizm $\partial : C_q \to C_{q-1}$ dany na generatorach wzorem

$$\partial \widehat{Q} := \begin{cases} 0 & \text{if } Q = [l], \\ \widehat{[l+1]} - \widehat{[l]} & \text{if } Q = [l, l+1]. \\ \partial \widehat{I} \diamond \widehat{P} + (-1)^{\dim I} \widehat{I} \diamond \partial \widehat{P} & \text{if } Q = I \times P. \end{cases}$$

Homomorfizm brzegu 20

• Homomorfizm brzegu to a homomorfizm $\partial : C_q \to C_{q-1}$ dany na generatorach wzorem

$$\partial \widehat{Q} := \begin{cases} 0 & \text{if } Q = [l], \\ \widehat{[l+1]} - \widehat{[l]} & \text{if } Q = [l, l+1]. \\ \partial \widehat{I} \diamond \widehat{P} + (-1)^{\dim I} \widehat{I} \diamond \partial \widehat{P} & \text{if } Q = I \times P. \end{cases}$$

Theorem.

$$\partial \circ \partial = 0$$

Homomorfizm brzegu dla łańcuchów elementarnych 21

Grupy łańcuchów zbioru kostkowego 22

• Dla łańcucha kostkowego $c = \sum_{i=1}^{n} \alpha_i \widehat{Q}_i$ definiujemy jego support jako $|c| := \cup \{ Q_i \mid \alpha_i \neq 0 \}$

Grupy łańcuchów zbioru kostkowego 22

- Dla łańcucha kostkowego $c = \sum_{i=1}^{n} \alpha_i \widehat{Q}_i$ definiujemy jego support jako $|c| := \bigcup \{ Q_i \mid \alpha_i \neq 0 \}$
- Dla zbioru kostkowego X definiujemy grupę q-łańcuchów X jako $C_q(X):=\{\,c\in C_q\mid |c|\subset X\,\}.$

Grupy łańcuchów zbioru kostkowego 22

- Dla łańcucha kostkowego $c = \sum_{i=1}^{n} \alpha_i \widehat{Q}_i$ definiujemy jego support jako $|c| := \cup \{ Q_i \mid \alpha_i \neq 0 \}$
- \bullet Dla zbioru kostkoweg
oX definiujemy grupę $q\mbox{-}\mbox{lance}$ áńcuchów
 Xjako

 $C_q(X) := \{ c \in C_q \mid |c| \subset X \}.$

• Mamy też indukowany homomorfizm brzegu

$$\partial_q^X : C_q(X) \to C_{q-1}(X).$$

Homologie kostkowe 23

• Jądro ∂_q^X zwane jest grupą q-cykli X i oznaczane $Z_q(X)$.
- Jądro ∂_q^X zwane jest grupą q-cykli X i oznaczane $Z_q(X)$.
- Obraz ∂_{q+1}^X zwany jest grupą q-brzegów X i oznaczany jest $B_q(X)$.

- Jądro ∂_q^X zwane jest grupą q-cykli X i oznaczane $Z_q(X)$.
- Obraz ∂_{q+1}^X zwany jest grupą q-brzegów X i oznaczany jest $B_q(X)$.
- \bullet Mamy $\dot{B_q}(X) \subset Z_q(X),$ co pozwala zdefiniować q-tą grupę homologiiX jako

 $H_q(X) := Z_q(X) / B_q(X)$

- Jądro ∂_q^X zwane jest grupą q-cykli X i oznaczane $Z_q(X)$.
- Obraz ∂_{q+1}^X zwany jest grupą q-brzegów X i oznaczany jest $B_q(X)$.
- Mamy $\dot{B_q}(X) \subset Z_q(X),$ co pozwala zdefiniować q-tą grupę homologi
iXjako

$$H_q(X) := Z_q(X) / B_q(X)$$

 \bullet Przez homologie X rozumiemy kolekcję wszystkich grup homologii $H(X):=\{H_q(X)\}.$

- Jądro ∂_q^X zwane jest grupą q-cykli X i oznaczane $Z_q(X)$.
- Obraz ∂_{q+1}^X zwany jest grupą q-brzegów X i oznaczany jest $B_q(X)$.
- Mamy $\dot{B_q}(X) \subset Z_q(X),$ co pozwala zdefiniować q-tą grupę homologiiX jako

$$H_q(X) := Z_q(X) / B_q(X)$$

 \bullet Przez homologie X rozumiemy kolekcję wszystkich grup homologii $H(X):=\{H_q(X)\}.$

Theorem. Jeżeli X i Y są homeomorficznymi zbiorami kostkowymi, to H(X) and H(Y) są izomorficzne.

Algorytm Smitha diagonalizacji macierzy 27

Theorem. (Smith, 1861) Let G and G' be free abelian groups of ranks n and m respectively; let $f : G \to G'$ be a homomorphism. Then there are bases for G and G' such that, relative to these bases, the matrix of f has the form

where $b_i \ge 1$ and $b_1 | b_2 | \dots | b_l$.

Bazy standardowe kompleksów łańcuchowych 28

Theorem. Let $C = \{C_p, \partial_p\}$ be a chain complex; suppose each group C_p is free of finite rank. Then for each p there are subgroups U_p , V_p , W_p of C_p such that

$$C_p = U_p \oplus V_p \oplus W_p,$$

where $\partial_p(U_p) \subset W_{p-1}$, $\partial_p(V_p) = 0$ and $\partial_p(W_p) = 0$. Furthermore, there are bases for U_p and W_{p-1} relative to which $\partial_{p+1}: U_{p+1} \to W_p$ has a matrix of the form

where
$$b_i \ge 1$$
 and $b_1 |b_2| \dots |b_l$. In particular

 $H_p(\mathcal{C}) = V_p \oplus (W_p/B_p)$

mierzona w zależności od $s = m + n + \log k$, gdzie m, n — liczba wierszy i kolumn macierzy k — największa wartość bezwzględna elementów macierzy • $O(2^s)$ — klasyczny algorytm Smitha (1861)

mierzona w zależności od $s = m + n + \log k$, gdzie m, n — liczba wierszy i kolumn macierzy k — największa wartość bezwzględna elementów macierzy • $O(2^s)$ — klasyczny algorytm Smitha (1861)

• $O(s^{11})$ — R. Kannan, A. Bachem (1979)

mierzona w zależności od $s = m + n + \log k$, gdzie m, n — liczba wierszy i kolumn macierzy k — największa wartość bezwzględna elementów macierzy $\bullet O(2^s)$ — klasyczny algorytm Smitha (1861) $\bullet O(s^{11})$ — R. Kannan, A. Bachem (1979)

• $O(s^5)$ — C.S. Illiopoulos (1989)

mierzona w zależności od $s = m + n + \log k$, gdzie m, n — liczba wierszy i kolumn macierzy k — największa wartość bezwzględna elementów macierzy • $O(2^s)$ — klasyczny algorytm Smitha (1861)

- $O(s^{11})$ R. Kannan, A. Bachem (1979)
- $O(s^5)$ C.S. Illiopoulos (1989)
- $O^{\sim}(s^{\theta+1})$ A. Storjohann (1996) najlepszy znany deterministyczny ($\theta \approx 2.376...$)

mierzona w zależności od $s=m+n+\log k$, gdzie

- m, n liczba wierszy i kolumn macierzy
- k największa wartość bezwzględna elementów macierzy
 - $O(2^s)$ klasyczny algorytm Smitha (1861)
 - $O(s^{11})$ R. Kannan, A. Bachem (1979)
 - $O(s^5)$ C.S. Illiopoulos (1989)
 - $O^{\sim}(s^{\theta+1})$ A. Storjohann (1996) najlepszy znany deterministyczny ($\theta \approx 2.376...$)
 - probabilistyczny dla rzadkich macierzy: $O(s^3 \log^2 s)$ M. Giesbrecht (2000)

mierzona w zależności od $s=m+n+\log k$, gdzie

- m, n liczba wierszy i kolumn macierzy
- k największa wartość bezwzględna elementów macierzy
 - $O(2^s)$ klasyczny algorytm Smitha (1861)
 - $O(s^{11})$ R. Kannan, A. Bachem (1979)
 - $O(s^5)$ C.S. Illiopoulos (1989)
 - $O^{\sim}(s^{\theta+1})$ A. Storjohann (1996) najlepszy znany deterministyczny ($\theta \approx 2.376...$)
 - probabilistyczny dla rzadkich macierzy: $O(s^3 \log^2 s)$ M. Giesbrecht (2000)
 - probabilistyczny $O(s^{3.5} \log^{4.5} s)$ W. Eberly, M. Giesbrecht, G. Villard (2000)

mierzona w zależności od $s=m+n+\log k$, gdzie

- m, n liczba wierszy i kolumn macierzy
- k największa wartość bezwzględna elementów macierzy
 - $O(2^s)$ klasyczny algorytm Smitha (1861)
 - $O(s^{11})$ R. Kannan, A. Bachem (1979)
 - $O(s^5)$ C.S. Illiopoulos (1989)
 - $O^{\sim}(s^{\theta+1})$ A. Storjohann (1996) najlepszy znany deterministyczny ($\theta \approx 2.376...$)
 - probabilistyczny dla rzadkich macierzy: $O(s^3 \log^2 s)$ M. Giesbrecht (2000)
 - probabilistyczny $O(s^{3.5} \log^{4.5} s)$ W. Eberly, M. Giesbrecht, G. Villard (2000)

Wejście dla algorytmu liczącego homologie zbiorów 30

Standardowo na wejściu algebraicznego algorytmu liczącego homologie oczekuje się macierzy homomorfizmu brzegu.

Wejście dla algorytmu liczącego homologie zbiorów 30

Standardowo na wejściu algebraicznego algorytmu liczącego homologie oczekuje się macierzy homomorfizmu brzegu.

 Algorytm liczący homologie zbioru na wejściu przyjmuje listę komórek maksymalnego wymiaru (sympleksów, kostek, CW kompleksów)

Wejście dla algorytmu liczącego homologie zbiorów 30

Standardowo na wejściu algebraicznego algorytmu liczącego homologie oczekuje się macierzy homomorfizmu brzegu.

- Algorytm liczący homologie zbioru na wejściu przyjmuje listę komórek maksymalnego wymiaru (sympleksów, kostek, CW kompleksów)
- Generowanie ścian i macierzy homomorfizmu brzegu jest nieodłączną częścią algorytmu liczącego homologie zbiorów!

Kompleks symplicialny

• klasyczna

Kompleks symplicjalny • klasyczna

Zbiór kostkowy

Kompleks symplicialny

• klasyczna Zbiór kostkowy

- typowa w analizie obrazów i ścisłej analizie numerycznej
- bardzo szybka i efektywna (bitmapy)

Kompleks symplicialny

- klasyczna Zbiór kostkowy
 - typowa w analizie obrazów i ścisłej analizie numerycznej
 - bardzo szybka i efektywna (bitmapy)
 - prowadzi bezpośrednio do homologii kostkowych
 - zła dla niejednostajnych przypadków

Kompleks symplicialny

- klasyczna Zbiór kostkowy
 - typowa w analizie obrazów i ścisłej analizie numerycznej
 - bardzo szybka i efektywna (bitmapy)
 - prowadzi bezpośrednio do homologii kostkowych
 - zła dla niejednostajnych przypadków

Kompleks symplicialny

- klasyczna Zbiór kostkowy
 - typowa w analizie obrazów i ścisłej analizie numerycznej
 - bardzo szybka i efektywna (bitmapy)
 - prowadzi bezpośrednio do homologii kostkowych
 - zła dla niejednostajnych przypadków

Dowolne wielościany

- najogólniejsza
- otrzymanie kompleksu łańcuchowego jest trudne

• lle potrzeba sympleksów by striangulować *d*-kostkę?

- lle potrzeba sympleksów by striangulować *d*-kostkę?
- Nie więcej niż *d*!, ale czy da się lepiej?

- lle potrzeba sympleksów by striangulować *d*-kostkę?
- Nie więcej niż *d*!, ale czy da się lepiej?

Theorem. Hughes, Anderson (1995), Bliss, Su (2005)

d1234567
$$T^v(d)$$
12516673081493 $T(d)$ 12516???

Podejście poprzez homologie Čecha 36 • Struktura Čecha : skończo-

• Struktura Cecha : skończona, niepusta rodzina $\mathcal X$ niepustych, zwartych, wypukłych podzbiorów $\mathbb R^d$

Podejście poprzez homologie Čecha 36 • Struktura Čecha : skończo-

- Struktura Cecha : skończona, niepusta rodzina \mathcal{X} niepustych, zwartych, wypukłych podzbiorów \mathbb{R}^d
- support \mathcal{X} : suma mnogościowa \mathcal{X} , oznaczana $|\mathcal{X}| := \cup \mathcal{X}$

- Struktura Čecha : skończona, niepusta rodzina \mathcal{X} niepustych, zwartych, wypukłych podzbiorów \mathbb{R}^d
- support \mathcal{X} : suma mnogościowa \mathcal{X} , oznaczana $|\mathcal{X}| := \cup \mathcal{X}$
- wielościan Čecha: support struktury Čecha

- Struktura Čecha : skończona, niepusta rodzina \mathcal{X} niepustych, zwartych, wypukłych podzbiorów \mathbb{R}^d
- support \mathcal{X} : suma mnogościowa \mathcal{X} , oznaczana $|\mathcal{X}| := \cup \mathcal{X}$
- wielościan Čecha: support struktury Čecha
- nerw struktury Čecha

- Struktura Čecha : skończona, niepusta rodzina \mathcal{X} niepustych, zwartych, wypukłych podzbiorów \mathbb{R}^d
- support \mathcal{X} : suma mnogościowa \mathcal{X} , oznaczana $|\mathcal{X}| := \cup \mathcal{X}$
- wielościan Čecha: support struktury Čecha
- nerw struktury Čecha

$$K(\mathcal{X}) := \{ \mathcal{S} \subset \mathcal{X} \mid \cap \mathcal{S} \neq \emptyset \}$$

 $K(\mathcal{X})$ ma strukturę abstrakcyjnego kompleksu symplicjalnego.

- Struktura Čecha : skończona, niepusta rodzina \mathcal{X} niepustych, zwartych, wypukłych podzbiorów \mathbb{R}^d
- support \mathcal{X} : suma mnogościowa \mathcal{X} , oznaczana $|\mathcal{X}| := \cup \mathcal{X}$
- wielościan Čecha: support struktury Čecha
- nerw struktury Čecha

$$K(\mathcal{X}) := \{ \mathcal{S} \subset \mathcal{X} \mid \cap \mathcal{S} \neq \emptyset \}$$

 $K(\mathcal{X})$ ma strukturę abstrakcyjnego kompleksu symplicjalnego.

- Struktura Čecha : skończona, niepusta rodzina \mathcal{X} niepustych, zwartych, wypukłych podzbiorów \mathbb{R}^d
- support \mathcal{X} : suma mnogościowa \mathcal{X} , oznaczana $|\mathcal{X}| := \cup \mathcal{X}$
- wieościanČecha: support struktury Čecha
- nerw struktury Čecha

$$K(\mathcal{X}) := \{ \mathcal{S} \subset \mathcal{X} \mid \cap \mathcal{S} \neq \emptyset \}$$

 $K(\mathcal{X})$ ma strukturę abstrakcyjnego kompleksu symplicjalnego.

Theorem. Corollary of the Nerve Theorem (Borsuk 1948, Weil 1952, Wu 1962 ...) The homology of a nerve of a Čech polyhedron X does not depend on the Čech structure and is isomorphic to the singular homology of X.
Reprezentacja Čecha 38

Reprezentacja symplicjalna, a reprezentacja Čecha

Prostopadłościenne CW kompleksy 39

Natychmiastowa algebraizacja:

Natychmiastowa algebraizacja:

• wygenerować ściany

Natychmiastowa algebraizacja:

- wygenerować ściany
- skonstruować homomorfizm brzegu

$$D_k = \begin{bmatrix} 1 & -1 & 0 & 0 & \dots \\ 1 & 0 & 1 & 0 & \dots \\ -1 & 1 & 0 & 0 & \dots \\ 0 & 1 & 0 & 0 & \dots \\ \dots & \dots & \dots & \dots \end{bmatrix}$$

Natychmiastowa algebraizacja:

- wygenerować ściany
- skonstruować homomorfizm brzegu
- wyznaczyć diagonalizację Smitha i odczytać liczby Bettiego

$$D_k = \begin{bmatrix} \mathbf{1} & -\mathbf{1} & 0 & 0 & \dots \\ \mathbf{1} & 0 & \mathbf{1} & 0 & \dots \\ -\mathbf{1} & \mathbf{1} & 0 & 0 & \dots \\ 0 & \mathbf{1} & 0 & 0 & \dots \\ \vdots & \vdots & \vdots & \vdots & \vdots \end{bmatrix}$$

$$B_{k} = Q^{-1}D_{k}R$$

$$B_{k} = \begin{bmatrix} 2 & 0 & 0 & 0 & \dots \\ 0 & 1 & 0 & 0 & \dots \\ 0 & 0 & 1 & 0 & \dots \\ 0 & 0 & 0 & 0 & \dots \\ \dots & \dots & \dots & \dots \end{bmatrix}$$

$$D_k = \begin{bmatrix} \mathbf{1} & -\mathbf{1} & 0 & 0 & \dots \\ \mathbf{1} & 0 & \mathbf{1} & 0 & \dots \\ -\mathbf{1} & \mathbf{1} & 0 & 0 & \dots \\ 0 & \mathbf{1} & 0 & 0 & \dots \\ \vdots & \vdots & \vdots & \vdots & \vdots \end{bmatrix}$$

- wygenerować ściany
- skonstruować homomorfizm brzegu
- wyznaczyć diagonalizację Smitha i odczytać liczby Bettiego

- standardowa algebra liniowa
- łatwo adaptować do liczenia generatorów homologii

$$B_{k} = Q^{-1}D_{k}R$$

$$B_{k} = \begin{bmatrix} 2 & 0 & 0 & 0 & \dots \\ 0 & 1 & 0 & 0 & \dots \\ 0 & 0 & 1 & 0 & \dots \\ 0 & 0 & 0 & 0 & \dots \\ \dots & \dots & \dots & \dots \end{bmatrix}$$

$$D_k = \begin{bmatrix} \mathbf{1} & -\mathbf{1} & 0 & 0 & \dots \\ \mathbf{1} & 0 & \mathbf{1} & 0 & \dots \\ -\mathbf{1} & \mathbf{1} & 0 & 0 & \dots \\ 0 & \mathbf{1} & 0 & 0 & \dots \\ \vdots & \vdots & \vdots & \vdots & \vdots \end{bmatrix}$$

$$B_k = Q^{-1}D_kR$$

$$B_k = \begin{bmatrix} \mathbf{2} & 0 & 0 & 0 & \dots \\ 0 & \mathbf{1} & 0 & 0 & \dots \\ 0 & 0 & \mathbf{1} & 0 & \dots \\ 0 & 0 & 0 & 0 & \dots \\ \vdots & \vdots & \vdots & \vdots & \vdots \end{bmatrix}$$

Natychmiastowa algebraizacja:

- wygenerować ściany
- skonstruować homomorfizm brzegu
- wyznaczyć diagonalizację Smitha i odczytać liczby Bettiego

Zalety:

- standardowa algebra liniowa
- łatwo adaptować do liczenia generatorów homologii

Problemy:

 natychmiastowe generowanie ścian zwiększa rozmiar danych

$$D_k = \begin{bmatrix} 1 & -1 & 0 & 0 & \dots \\ 1 & 0 & 1 & 0 & \dots \\ -1 & 1 & 0 & 0 & \dots \\ 0 & 1 & 0 & 0 & \dots \\ \vdots & \vdots & \vdots & \vdots & \vdots \end{bmatrix}$$

$$B_k = Q^{-1}D_kR$$

$$B_k = \begin{bmatrix} 2 & 0 & 0 & 0 & \dots \\ 0 & 1 & 0 & 0 & \dots \\ 0 & 0 & 1 & 0 & \dots \\ 0 & 0 & 0 & 0 & \dots \\ \vdots & \vdots & \vdots & \vdots & \vdots \end{bmatrix}$$

Natychmiastowa algebraizacja:

- wygenerować ściany
- skonstruować homomorfizm brzegu
- wyznaczyć diagonalizację Smitha i odczytać liczby Bettiego

Zalety:

- standardowa algebra liniowa
- łatwo adaptować do liczenia generatorów homologii

Problemy:

- natychmiastowe generowanie ścian zwiększa rozmiar danych
- złożoność: Cn^3

$$D_k = \begin{bmatrix} 1 & -1 & 0 & 0 & \dots \\ 1 & 0 & 1 & 0 & \dots \\ -1 & 1 & 0 & 0 & \dots \\ 0 & 1 & 0 & 0 & \dots \\ \vdots & \vdots & \vdots & \vdots & \vdots \end{bmatrix}$$

$$B_k = Q^{-1}D_kR$$

$$B_k = \begin{bmatrix} \mathbf{2} & 0 & 0 & 0 & \dots \\ 0 & \mathbf{1} & 0 & 0 & \dots \\ 0 & 0 & \mathbf{1} & 0 & \dots \\ 0 & 0 & 0 & 0 & \dots \\ \dots & \dots & \dots & \dots \end{bmatrix}$$

Natychmiastowa algebraizacja:

- wygenerować ściany
- skonstruować homomorfizm brzegu
- wyznaczyć diagonalizację Smitha i odczytać liczby Bettiego

Zalety:

- standardowa algebra liniowa
- łatwo adaptować do liczenia generatorów homologii

Problemy:

- natychmiastowe generowanie ścian zwiększa rozmiar danych
- złożoność: Cn^3
- rzadkość macierzy nie pomaga (fill-in)

$$D_k = \begin{bmatrix} 1 & -1 & 0 & 0 & \dots \\ 1 & 0 & 1 & 0 & \dots \\ -1 & 1 & 0 & 0 & \dots \\ 0 & 1 & 0 & 0 & \dots \\ \vdots & \vdots & \vdots & \vdots & \vdots \end{bmatrix}$$

$$B_k = Q^{-1}D_kR$$

$$B_k = \begin{bmatrix} 2 & 0 & 0 & 0 & \dots \\ 0 & 1 & 0 & 0 & \dots \\ 0 & 0 & 1 & 0 & \dots \\ 0 & 0 & 0 & 0 & \dots \\ \dots & \dots & \dots & \dots \end{bmatrix}$$

Natychmiastowa algebraizacja:

- wygenerować ściany
- skonstruować homomorfizm brzegu
- wyznaczyć diagonalizację Smitha i odczytać liczby Bettiego

Zalety:

- standardowa algebra liniowa
- łatwo adaptować do liczenia generatorów homologii

Problemy:

- natychmiastowe generowanie ścian zwiększa rozmiar danych
- złożoność: Cn^3
- rzadkość macierzy nie pomaga (fill-in)
- C duże dla rzadkich macierzy (dynamic storage allocation)

• filtr $\{\sigma_1, \sigma_2, \ldots, \sigma_n\}$ triangulacji S^3 na wejściu

- filtr $\{\sigma_1, \sigma_2, \ldots, \sigma_n\}$ triangulacji S^3 na wejściu
- \bullet oblicza liczby Bettiego $\beta_0,\beta_1,\beta_2,\beta_3$ podwielościanów S^3

- filtr $\{\sigma_1, \sigma_2, \ldots, \sigma_n\}$ triangulacji S^3 na wejściu
- \bullet oblicza liczby Bettiego $\beta_0,\beta_1,\beta_2,\beta_3$ podwielościanów S^3
- złożoność: $Cn\alpha(n)$

- filtr $\{\sigma_1, \sigma_2, \ldots, \sigma_n\}$ triangulacji S^3 na wejściu
- ullet oblicza liczby Bettiego $eta_0, eta_1, eta_2, eta_3$ podwielościanów S^3
- \bullet złożoność: $Cn\alpha(n)$
- zastępuje algebrę kombinatoryką

Podejście redukcyjne

Podejście redukcyjne

 Zredukuj zbiór tak, by
 – zachować stosowany sposób reprezentacji

Podejście redukcyjne

- Zredukuj zbiór tak, by
 - zachować stosowany sposób reprezentacji
 - nie zmienić homologii

Podejście redukcyjne

- Zredukuj zbiór tak, by
 - zachować stosowany sposób reprezentacji
 - nie zmienić homologii
- zbuduj kompleks łańcuchowy

Podejście redukcyjne

- Zredukuj zbiór tak, by
 - zachować stosowany sposób reprezentacji
 - nie zmienić homologii
- zbuduj kompleks łańcuchowy
- oblicz homologie

Zalety:

• bardzo efektywna reprezentacja: bitmapy

Podejście redukcyjne

- Zredukuj zbiór tak, by
 - zachować stosowany sposób reprezentacji
 - nie zmienić homologii
- zbuduj kompleks łańcuchowy
- oblicz homologie

- bardzo efektywna reprezentacja: bitmapy
- algebraizacja stosowana do znacznie mniejszego zbioru

Podejście redukcyjne

- Zredukuj zbiór tak, by
 - zachować stosowany sposób reprezentacji
 - nie zmienić homologii
- zbuduj kompleks łańcuchowy
- oblicz homologie

- bardzo efektywna reprezentacja: bitmapy
- algebraizacja stosowana do znacznie mniejszego zbioru
- zyski widoczne tylko gdy:
 - złożoność redukcji to $Cn \ {\rm z}$ małym C

Podejście redukcyjne

- Zredukuj zbiór tak, by
 - zachować stosowany sposób reprezentacji
 - nie zmienić homologii
- zbuduj kompleks łańcuchowy
- oblicz homologie

- bardzo efektywna reprezentacja: bitmapy
- algebraizacja stosowana do znacznie mniejszego zbioru
- zyski widoczne tylko gdy:
 - złożoność redukcji to $Cn \ {\rm z}$ małym C
 - zbiór po redukcji jest znacznie mniejszy

Shaving 46

Shaving 47

Shaving 48

• Jeżeli X jest kostkowy, a
$$A \subset X$$
 jest acykliczny to
 $H_n(X) \cong \begin{cases} H_n(X, A), & \text{for } n \ge 1 \\ \mathbb{Z} \oplus H_n(X, A), & \text{for } n = 0 \end{cases}$
• konstrukcja BES

konstrukcja BFS

• Jeżeli X jest kostkowy, a
$$A \subset X$$
 jest acykliczny to
 $H_n(X) \cong \begin{cases} H_n(X, A), & \text{for } n \ge 1 \\ \mathbb{Z} \oplus H_n(X, A), & \text{for } n = 0 \end{cases}$
• konstrukcja BFS

 używana reprezentacja oparta o pełne kostki!

- Jeżeli X jest kostkowy, a $A \subset X$ jest acykliczny to $(H_n(X, A)), \quad \text{for } n \ge 1$
- $H_n(X) \cong \begin{cases} H_n(X, A), & \text{ for } n \ge 1 \\ \mathbb{Z} \oplus H_n(X, A), & \text{ for } n = 0 \end{cases}$
 - konstrukcja BFS
 - używana reprezentacja oparta o pełne kostki!
 - test acykliczności poprzez "lookup tables":
 - tablica o 2^{3^d-1} elementach

• Jeżeli X jest kostkowy, a $A \subset X$ jest acykliczny to

$$H_n(X) \cong \begin{cases} H_n(X, A), & \text{for } n \ge 1 \\ \mathbb{Z} \oplus H_n(X, A), & \text{for } n = 0 \end{cases}$$

- konstrukcja BFS
- używana reprezentacja oparta o pełne kostki!
- test acykliczności poprzez "lookup tables":
 - tablica o 2^{3^d-1} elementach
 - ekstremalnie szybkie rozwiązanie w wymiarze 2 i 3

• Jeżeli X jest kostkowy, a $A \subset X$ jest acykliczny to

$$H_n(X) \cong \begin{cases} H_n(X, A), & \text{for } n \ge 1 \\ \mathbb{Z} \oplus H_n(X, A), & \text{for } n = 0 \end{cases}$$

- konstrukcja BFS
- używana reprezentacja oparta o pełne kostki!
- test acykliczności poprzez "lookup tables":
 - tablica o 2^{3^d-1} elementach
 - ekstremalnie szybkie rozwiązanie w wymiarze 2 i 3
 - brak wystarczającej pamięci dla wymiarów większych niż 3

- Jeżeli X jest kostkowy, a $A \subset X$ jest acykliczny to $H_n(X) \cong \begin{cases} H_n(X, A), & \text{for } n \ge 1 \\ \mathbb{Z} \oplus H_n(X, A), & \text{for } n = 0 \end{cases}$
 - konstrukcja BFS
 - używana reprezentacja oparta o pełne kostki!
 - test acykliczności poprzez "lookup tables":
 - tablica o 2^{3^d-1} elementach
 - ekstremalnie szybkie rozwiązanie w wymiarze 2 i 3
 - brak wystarczającej pamięci
 dla wymiarów większych niż
 3
 - w wyższych wymiarach częściowe testy acykliczności

Redukcje ścian wolnych 50

foreach σ do if $cbd(\sigma) = \{\tau\}$ then remove(σ); remove(τ); endif; endfor;

- ściana wolna ściana będąca ścianą właściwą dokładnie jednej innej ściany.
- odpowiednik kombinatoryczny retrakcji deformacyjnej
- na poziomie algebraicznym:

$\begin{bmatrix} 1 \end{bmatrix}$	1	0	1	1	0	1	0]
1	1	1	0	0	1	0	0	
0	1	0	0	0	0	0	0	
0	1	0	0	1	0	0	0	
0	0	1	0	0	1	0	0	
0	0	1	0	0	0	1	0	
0	0	0	1	0	0	0	1	
0	0	0	1	0	0	0	0	
0	0	0	0	1	0	0	0	
0	0	0	0	1	0	0	0	
.								
.								
L .]

Redukcje dualne? 51

Redukcje dualne? 51

• wolna kościana - ściana posiadająca dokładnie jedną ścianę w brzegu
Redukcje dualne? 51

wolna kościana - ściana posiadająca dokładnie jedną ścianę w brzegu
teoria homologii jednej przestrzeni dla zbiorów lokalnie zwartych (Steenrod 1940, Massey 1978)

Redukcje dualne? 51

- wolna kościana ściana posiadająca dokładnie jedną ścianę w brzegu
- teoria homologii jednej przestrzeni dla zbiorów lokalnie zwartych (Steenrod 1940, Massey 1978)
- podejście kombinatoryczne (MM, B. Batko, 2006)

Algorytm koredukcji 52

```
Q := empty queue;
enqueue(Q,s);
while Q \neq \emptyset do
    s:=\mathsf{dequeue}(Q);
   if \operatorname{bd}_S s = \{t\} then
      remove(s);
      remove(t);
      enqueue(Q, \operatorname{cbd}_{\mathcal{K}} t);
    else if \operatorname{bd}_S s = \emptyset then
      enqueue(Q, \operatorname{cbd}_{\mathcal{K}} s);
    endif;
endwhile;
```

Algorytm koredukcji 52

```
Q := empty queue;
enqueue(Q,s);
while Q \neq \emptyset do
   s:=\mathsf{dequeue}(Q);
   if \operatorname{bd}_S s = \{t\} then
      remove(s);
      remove(t);
      enqueue(Q, \operatorname{cbd}_{\mathcal{K}} t);
    else if \operatorname{bd}_S s = \emptyset then
      enqueue(Q, \operatorname{cbd}_{\mathcal{K}} s);
    endif;
endwhile;
```


Algorytm koredukcji 53

10

Generyczny software do liczenia homologii zbiorów oparty o algorytmy redukcji

• algorytmy AS, CR, AKQ

- algorytmy AS, CR, AKQ
- liczby Bettiego i torsyjne, generatory homologii, homologie odwzorowań, przedziały persystencji

- algorytmy AS, CR, AKQ
- liczby Bettiego i torsyjne, generatory homologii, homologie odwzorowań, przedziały persystencji
- ullet współczynniki z ${\mathbb Z}$ i ${\mathbb Z}_p$

- algorytmy AS, CR, AKQ
- liczby Bettiego i torsyjne, generatory homologii, homologie odwzorowań, przedziały persystencji
- ullet współczynniki z ${\mathbb Z}$ i ${\mathbb Z}_p$
- generyczna, ale bardzo szybka implementacja: dla zbiorów kostkowych, kompleksów symplicjalnych, CW kompleksów, ...

- algorytmy AS, CR, AKQ
- liczby Bettiego i torsyjne, generatory homologii, homologie odwzorowań, przedziały persystencji
- ullet współczynniki z ${\mathbb Z}$ i ${\mathbb Z}_p$
- generyczna, ale bardzo szybka implementacja: dla zbiorów kostkowych, kompleksów symplicjalnych, CW kompleksów, ...
- dostępna pod adresem: http://redhom.ii.uj.edu.pl

- algorytmy AS, CR, AKQ
- liczby Bettiego i torsyjne, generatory homologii, homologie odwzorowań, przedziały persystencji
- ullet współczynniki z ${\mathbb Z}$ i ${\mathbb Z}_p$
- generyczna, ale bardzo szybka implementacja: dla zbiorów kostkowych, kompleksów symplicjalnych, CW kompleksów, ...
- dostępna pod adresem: http://redhom.ii.uj.edu.pl
- Autorzy: P. Dłotko, M. Juda, A. Krajniak, MM, H. Wagner, ...

Eksperymenty numeryczne 55

	$T \times S^1$	$(S^1)^3$	$S^1 \times K$	$T \times T$
dim	5	6	6	6
wielkość w milionach	0.07	0.10	0.40	2.36
H_0	\mathbb{Z}	\mathbb{Z}	\mathbb{Z}	\mathbb{Z}
H_1	\mathbb{Z}^3	0	$\mathbb{Z}^2 + \mathbb{Z}_2$	\mathbb{Z}^4
H_2	\mathbb{Z}^3	0	$\mathbb{Z} + \mathbb{Z}_2$	\mathbb{Z}^6
H_3	Z	$\mathbb Z$		\mathbb{Z}^4
H_4				\mathbb{Z}
Linbox::Smith	130	350	> 600	> 600
$\mathbf{RedHom}::Shave+Linbox::Smith$	0.5	0.1	2.2	> 600
ChomP	1.3	1.7	10	56
RedHom::CR	0.03	0.04	0.26	2.5
ChomP::DMT	0.06	0.15	1.6	5.9
\mathbf{ChomP} ::CR+DMT	0.04	0.16	1.7	3
$\mathbf{RedHom}::CR+DMT$	0.02	0.08	0.5	1.1

Eksperymenty numeryczne 56

	d4s8f50	d4s12f50	d4s16f50	d4s20f50
dim	4	4	4	4
wielkość w milionach	0.07	0.34	1.04	2.48
H_0	\mathbb{Z}^2	\mathbb{Z}^2	\mathbb{Z}^2	\mathbb{Z}^2
H_1	\mathbb{Z}^2	\mathbb{Z}^{17}	\mathbb{Z}^{30}	\mathbb{Z}^{51}
H_2	\mathbb{Z}^{174}	\mathbb{Z}^{1389}	\mathbb{Z}^{5510}	\mathbb{Z}^{15401}
H_3	\mathbb{Z}^2	\mathbb{Z}^{15}	\mathbb{Z}^{71}	\mathbb{Z}^{179}
Linbox::Smith	120	> 600	> 600	> 600
$\mathbf{RedHom}::Shave+Linbox::Smith$	4	> 600	> 600	> 600
ChomP	1	8.3	41	170
RedHom::CR	0.08	1.4	15	140
ChomP::DMT	0.05	0.38	1.8	5.3
\mathbf{ChomP} ::CR+DMT	0.03	0.16	0.56	1.4
$\mathbf{RedHom}::CR+DMT$	0.03	0.16	0.58	2.9

Hipoteza 57

Niech X będzie przestrzenią kostkową. Nazwijmy złożonością kostkow
ąXliczbę

 $z(X) := \min \{ \operatorname{card} \mathcal{X} \mid \mathcal{X} \text{ reprezentacja } X \}.$

Hipoteza: Złożoność liczenia homologii zbioru kostkowego zależy nieliniowo jedynie od jego złożoności kostkowej, a liniowo od wielkości jego reprezentacji użytej do obliczeń.

Chmura danych

Miarka epsilonowa.

Epsilonowe pokrycie

Kompleks Čecha.

Kompleks Čecha i kompleks Ripsa.

Żródło: R. Ghrist, Barcodes: the persistent topology of data, BAMS 45(2008),61-75

Żródło: G. Carlsson, Topology and data, BAMS 46(2009),255-308

Homologie persystentne 66

- Niech $X = (X_1, X_2, \dots, X_n)$ będzie filtracją zbiorów kostkowych.
- (i, j)-persystentna q-ta grupa homologii X_i to

 $PH_q^{i,j}(X) := Z_q(X_i) / B_q(X_j) \cap Z_q(X_i)$

Homologie persystentne 66

• Niech $X = (X_1, X_2, \dots, X_n)$ będzie filtracją zbiorów kostkowych. • (i, j)-persystentna q-ta grupa homologii X_i to

$$PH_q^{i,j}(X) := Z_q(X_i) / B_q(X_j) \cap Z_q(X_i)$$

Theorem. (Edelsbrunner, Letscher, Zomorodian, 2002) Let $\iota^{i,j}: X_i \to X_j$

denote the inclusion map. Then

 $PH_q^{i,j}(X) \cong \operatorname{im} H_q(\iota^{i,j}).$

Sieci sensorowe 67

Problem pokrycia 68

Homologiczne kryterium pokrycia 69

Theorem. (V. de Silva and R. Ghrist, 2005) Let a planar sensor network in domain \mathcal{D} , bounded by a fence cycle z be given. Let \mathcal{F} be the Rips complex of the communication graph of the network. Then all of \mathcal{D} is completely covered by the sensors if there exists a $[\zeta] \in H_2(\mathcal{F}, |z|)$ with $\partial \zeta = z$.

Symulator sieci sensorowych 70

Współczesna topologia obliczeniowa jest dynamicznie rozwijającą się dziedziną na pograniczu matematyki i informatyki o wielu matematycznych i pozamatematycznych zastosowaniach.